

Конструктивна реалізація цього сценарію й втілювалася в "плані Маршалла". Є необхідним підмітити, що структурні зрушення, що охопили в цей час індустріально розвинені країни, низька платоспроможність колишніх радянських республік висувають подібні до здійснених за допомогою "плану Маршалла" завдання перед стратегією міжнародного економічного співробітництва, спрямованого на підтримку східноєвропейських, і українських зокрема, реформ. Про зміну ситуації в Західній Європі в ході реалізації "плану Маршалла" свідчить те, що щорічна допомога в 4-5 млрд. доларів США. дозволила за 3 роки збільшити випуск продукції на 20 млрд доларів США. Висока результативність цього плану багато в чому пояснюється тим, що він був орієнтований на збільшення постачання західноєвропейського виробництва, на виборчий імпорт сировини й матеріалів Заходу щодо перебудови господарських відносин, у тому числі зовнішньоекономічних, по фінансовій стабілізації поєдналися із зусиллями по збереженню європейського економічного потенціалу, підвищенню ефективності його використання.

Тільки цей потенціал міг служити джерелом самозабезпечування Європи ресурсами для створення альтернативних каналів постачання європейської промислової сировиною, для розвитку імпортозаміщуючих і експортних виробництв. Тим самим розширилися можливості для імпорту із США вже не стільки сировини, скільки нових технологій.

За такої політики виборчого імпорту, активізації використання найбільш ефективних з наявних виробничих потужностей потребує на сьогодні і Східна Європа. Зміцнення виробництва, що стримує імпорт споживчих і сировинних продуктів може послужити засобом вивільнення ресурсів для заміни вкрай зношених і застарілих фондів.

Однією з характерних рис плану Маршала стало те, що з його допомогою США залучали країни-одержувачі економічної допомоги в боротьбу з поширенням у світі так званої "комуністичної загрози", змушуючи їх розірвати традиційні зв'язки зі східноєвропейськими країнами і СРСР. Таким чином, можна сказати, що багато в чому план Маршалла був дійсно спрямований проти Радянського Союзу, який після Другої світової війни єдиний був у стані оскаржувати світове американське панування. Умови надання економічної допомоги були не прийнятні для СРСР і країн соціалістичного табору і, знаючи це, американські правлячі кола разом зі своїми політичними і ідеологічними опонентами з СРСР свідомо пішли на поділ світу - на два ідеологічно протилежних табори, що призвело до довгих чотирьох десятиліть «холодної війни».

ЛІТЕРАТУРА

1. Астапович А.З. Экономическая экспансия США.//Американский экспансионизм. Новейшее время/ М.: "Наука", 1986. - С. 91 - 113.
2. Брандс Х.В. Крестный отец американских финансов. // Большой бизнес № 9, 2004. - С. 129-137.
- 3.Иванян Э.А. История США. М.: "Дрофа", 2008. 571 с.
- 4.Согрин В.В. Политическая история США XVII - XX вв. М.: "Весь мир", 2001. 400 с.
- 5.Ротбард М. История денежного обращения и банковского дела в США. От колониального периода до Второй Мировой войны. Челябинск: "Социум", 2005. - 548 с.

REFERENCES

1. Astapovich A.Z. US Economic Expansion. // American Expansionism. Modern times / M.: "Science", 1986. - P. 91 - 113.
2. Brands H.V. The godfather of American finance. // Big Business No. 9, 2004. - P. 129-137.
3. Ivanian EA US History. M.: "Bustard", 2008. - 571 p.
4. Sogrin VV Political History of the USA in the 17th - 20th Centuries M.: "The whole world", 2001. 400p
5. Rothbard M. History of monetary circulation and banking in the United States. From the colonial period to the Second World War. Chelyabinsk: Socium, 2005. - 548 p.

УДК: 94(680) (092) "1994/1999" С 59

Сакунова Анастасія,
студентка магістратури,
СумДПУ імені А.С. Макаренка,
м. Суми, Україна

ПІВДЕННО-АФРИКАНСЬКА РЕСПУБЛІКА ЗА ПРЕЗИДЕНТСТВА НЕЛЬСОНА МАНДЕЛИ (1994-1999 РР.)

Стаття присвячена дослідженню ролі Нельсона Мандели у створенні демократичної Південно-Африканської республіки та особливостей її внутрішньої й зовнішньої політики впродовж 1994-1999 рр.

Ключові слова: апартеїд, демократія, Африканський національний конгрес (АНК), Програма реконструкції і розвитку (ПРР), Конституція Південно-Африканської Республіки.

Сакунова А. В. Южно-Африканская Республика за президентства

Нельсон Мандела (1994-1999 гг.). Статья посвящена исследованию роли Нельсона Манделы в создании демократической Южно-Африканской республики и особенностей ее внутренней, внешней политики на протяжении 1994-1999 гг.

Ключевые слова: апартеид, демократия, Африканский национальный конгресс (АНК), Программа реконструкции и развития (ППР), Конституция Южно-Африканской Республики.

Sakunova A.V. South Africa for the Presidency Nelson Mandela (1994-1999). The article is devoted to the study of the role of Nelson Mandela in creating a democratic South Africa and the features of its domestic, foreign policy in 1994-1999.

Key words: apartheid, democracy, African National Congress (ANC), Program for Reconstruction and Development (RDP), Constitution of the Republic of South Africa.

Для дослідження ситуації в Південно-Африканській республіці в період переходу країни від системи апартеїду та ізоляції на міжнародній арені до становлення демократичного суспільства, особливо важливим вбачається вміння орієнтуватися в ситуації, яка відбувалася в країні після перших демократичних виборів 1994 р. Зміни внутрішнього та зовнішнього політичного життя в період до 1999 р. серйозно впливали на консолідацію південноафриканського народу. Безумовна роль у становленні демократичної Південно-Африканської республіки належить Нельсону Манделі.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю більш глибокого вивчення і розуміння тогочасних трансформаційних процесів у Південно-Африканській республіці за роки президентства Нельсона Мандели.

Аналіз новітніх досліджень і публікацій. Досліджувана проблема частково висвітлювалась у працях вітчизняних науковців О. С. Белоколов [2], В. І. Головченка [3], Л. І. Самойлової [7], І. А. Ткаченко [8] й ін.; та зарубіжних А. Б. Давидсона [10], І. Л. Галинської, Д. А. Жукова, Л. П. Краченка, Є. К. Мохової, О. О. Макарова, А. Я. Прокопенка, Г. Г. Соколова [9], В. Г. Шубіна та інших дослідників.

Метою статті є проаналізувати особливості розвитку Південно-Африканської республіки та основні вектори діяльності президента Нельсона Мандели впродовж 1994-1999 рр.

Викладення основного матеріалу. В 1994 р. Нельсон Мандела став першим президентом демократичної Південно-Африканської республіки, набравши на виборах 65% голосів. За результатами виборів було сформовано коаліційний Уряд національної єдності (УНЄ). Його склад виявився відображенням компромісу, досягнутого в ході попередніх виборів, переговорів між головними політичними силами країни, перш за все Африканського національного конгресу (АНК), Національної партії (НП), а також регіональної, зулуської за етнічним складом Партії свободи Інката (ПСІ).

Перші демократичні вибори ПАР стали історичною подією, що означало початок демократії і кінець режиму апартеїду, який тривав сорок п'ять років. Південноафриканський досвід мирного переходу до демократії вважається дивом. Він стимулював інтерес, зокрема вчених і політологів, у здобутку знань про можливість демократизації серед глибоко розрізаних шарів суспільства.

Вступивши на посаду президента 10 травня 1994 р., Нельсон Мандела почав розглядати національне примирення як основне завдання свого президентства.

Для реалізації поставленої мети було сформовано Уряд національної єдності (УНЄ). Кількість місць в якому розподілялось відповідно до норм, передбачених Конституцією. Ключові посади в державі зокрема, посіли: Фредерік де Клерк, який став заступником президента, Мангосуту Бутелезі – міністром внутрішніх справ, Пітер Бота був призначений міністром шахт та енергетики. Так, міністром закордонних справ став Альфред Нзо, міністром оборони – Джо Модісе, міністром безпеки (поліції) – видатний профспілковий діяч Сідні Муфамаді, міністром юстиції – *Омар аль-Башир*, міністром фінансів – Д. Кейз. Однак, найважливіші пости АНК залишив за собою [4, с.11-15].

З метою поліпшення становища в країні і в якості урядової програми через півроку після проведення виборів – у листопаді 1994 р. була прийнята (раніше широко відома в якості передвиборчої програми АНК) «Програма реконструкції і розвитку» (ППР). Її основним завданням було вирішення житлової проблеми і забезпечення населення мінімально необхідними послугами: доступ до питної води, будівництво дешевих будинків і електрифікація «чорних» селищ, де проживала велика частина населення країни, а також створення нових робочих місць. Також, передбачалося значно розширити доступ до освіти для більшості населення країни.

Через півтора року, з моменту прийняття в листопаді 1994 р. «Програми реконструкції та розвитку», було зроблено наступні підсумки. Зокрема, на цей час, все ще існувала значна кількість безпритульних людей; економічне зростання відбувалося в тих галузях, де майже не створювалися нові робочі місця. Таким чином, економічна програма не вела країну до зменшення безробіття, а навпаки кількість робочих місць скорочувалось.

Проте, слід відзначити, що під час виконання Програма реконструкції і розвитку все ж були досягнуті деякі успіхи в електрифікації чорних селищ, водопостачанні і системі охорони здоров'я. Але програма будівництва дешевих будинків на перших порах не виконувалась. Так, в травні 1996 р. було збудовано 8181 будинків, що в чотири рази перевищувало щомісячну норму аренди житла за попередні два роки. Отже, за два

роки було побудовано приблизно 50 тисяч будинків, при обіцяних до 200 тисяч будинків у рік. Варто відзначити, що не тільки державні та муніципальні органи будували житло для нужденних [4, с.15-19].

Як один з успіхів за перші три роки, що минули після перших демократичних виборів, можна виділити той факт, що з квітня 1994 р. по січень 1997 р. уряд ПАР забезпечив питною водою понад один мільйонів людей. Але, незважаючи на ці успіхи, до кінця 1998 р. вісім мільйонів жителів все ще не мали достатнього доступу до питної води.

Перші кроки Уряду призвели до збільшення лівих настроїв, поширювалась опозиція до реформ Нельсона Мандели, як в Африканському національному конгресі, так і з боку – Конгресу Південно-Африканських профспілок ((KOSATU) Congress of South African Trade Unions (COSATU)) та ПАРКП. У свою чергу, представники Партії свободи Інката відновили активні дії щодо федерального устрою держави ПАР, в першу чергу досягнення незалежності провінції Квазулу-Натал. Ліві сили виступали за створення на території ПАР незалежної автономії африканерів.

8 травня 1996 р. була прийнята нова Конституція, згідно якої законодавча влада в ПАР належала парламенту, що складався з двох палат – Національної асамблеї і Національної ради провінцій (НРП). Уряд призначався президентом. Країна, як і раніше, залишилася парламентською республікою з голосуванням на виборах за партійними списками і обранням президента зі складу провідної політичної партії ПАР – АНК.

Хоча ПРР ще не була виконана, фактично на зміну їй прийшла нова «макроекономічна стратегія», а саме, «Зростання, зайнятість і перерозподіл» (ЗЗП), запропонована АНК вперше 14 червня 1996 р. і через півтора року (в січні 1998 р.) була схвалена і остаточно затверджена Нельсоном Манделою.

У новій стратегії роль основної ланки економіки була відведена великому приватному, і частково, державному сектору економіки, та передбачалося, що це повинно було привести до підвищення добробуту в першу чергу чорного населення країни, дозволивши зменшити безробіття і поступово перерозподілити доходи і багатства країни на користь найменш забезпеченого суспільства, тобто, в кінцевому рахунку, чорної більшості [5, с.83-90].

Програма ЗЗП передбачала швидкий розвиток дрібного і середнього виробництва, що повинно було привести до скорочення безробіття, підвищення доходів самих знедолених верств і збільшення питомої ваги підприємництва чорних металів не тільки в результаті ринкових відносин, але і як результат державної політики заохочення зазначеного виду підприємництва. Держава також прагнула скоротити внутрішній і зовнішній борг, прискорити реформу тарифної системи, зменшити виробничі витрати, збільшити гнучкість ринку робочої сили, скоротити зростання виплат по зовнішній заборгованості, скоротити дефіцит бюджету і зменшити інфляцію. Після формального скасування апартеїду темпи зростання економіки, виявилися практично на нульовому рівні. Однак, в 1999 р. був досягнутий запланований в новій стратегії «Зростання, зайнятості і перерозподілу» мінімально необхідний приріст ВВП на рівні 3% [10, с.193-198].

Незважаючи на скасування апартеїду, мільйони чорних південноафриканців до сьогодні живуть у бідності, що пов'язано як із наслідками колишнього режиму, так і з тим, що, за твердженням багатьох політиків й економістів, новий уряд неефективно розподіляє отримані кошти і не звертає достатньої уваги на соціальні питання. Правда, програма соціального житла за президентства Мандели дала певні результати, поліпшивши для значної частини населення країни житлові умови, що призвело до підвищення податків.

Перший демократичний уряд Південно-Африканської республіки, створений у травні 1994 р., визначив широкомасштабні зовнішньополітичні цілі, що були декларовані у виступах і заявах керівництва Міністерства закордонних справ країни. Зокрема, вони включали: перетворення органів зовнішньої політики, безпеки, включаючи підготовку зовнішньополітичних кадрів для забезпечення державних пріоритетів у галузі зовнішньої політики; забезпечення визнання ПАР світовою спільнотою і встановлення відносин з іншими державами; створення сприятливого іміджу ПАР у світі; розширення і диверсифікація торговельно-економічних відносин, залучення іноземних інвестицій; привернення уваги міжнародної спільноти до проблеми з дотримання прав людини, демократії; сприяння міжнародній безпеці й стабільності (включаючи запобігання міжнародної злочинності і контролю над нею); пріоритет інтересів та розвитку Африканського континенту; зміцнення відносин між країнами, що розвиваються, просування їх інтересів у міжнародних організаціях і зміна відносин між країнами, що розвиваються та розвиненими країнами.

Основні вектори зовнішньої політики ПАР були спрямовані на країни Західної Європи, Латинської Америки, близького Сходу, Азії та Океанії; співпраця зі США. Крім того, активна діяльність Південно-Африканської республіки в межах різноманітних міжнародних організацій, в тому числі Організації Об'єднаних націй, Об'єднаних Арабських Еміратів, Співдружності націй, тощо [1, с.134-156].

Істотний вплив на формування політики ПАР на Півдні Африки надали численні міждержавні, етнічні та соціально політичні конфлікти, у першу чергу громадянські війни і процеси політичного врегулювання в Анголі і Демократичній Республіці Конго (ДРК), а також погіршення соціально-економічного становища в ряді південноафриканських країн, проблеми біженців із кризових районів і нелегальна імміграція.

Після скасування режиму апартеїду, США взяли курс на політичне співробітництво з новим керівництвом ПАР. Основними стратегічними цілями США та ПАР було досягнення політичної стабільності та створення сприятливих умов для економічного розвитку на африканському континенті. Так, зокрема, в 1994 р.,

у результаті державного візиту Нельсона Манделі до США було започатковано діяльність Міждержавної комісії США-ПАР (U.S.-South Africa Binational Commission), яку очолювали А. Гор та Т. Мбекі. Основним завданням якої було: сприяння розвитку двосторонніх відносин, шляхом проведення регулярного діалогу на найвищому рівні; започаткування нового етапу у розвитку партнерства; сприяння з боку США у розбудові Національної програми ПАР з реконструкції та розвитку; допомога приватним інвесторам та недержавним громадським організаціям, діяльність яких сприяє розвитку двосторонніх відносин [6, с.328-333].

У 1997 р. почався новий етап американо-африканських відносин. Одним із перших підтверджень цього стало відвідання ПАР Державним секретарем Мадлен Олбрайт під час її поїздки країнами континенту в грудні 1997 р. В ході її зустрічей з президентом Н. Манделою та віце-президентом Табо Мбекі, неодноразово підкреслювалось, що саме американо-південно-африканські відносини є прикладом для інших країн. Такий стан двосторонніх відносин продовжує залишатися на сьогодні.

Після перших демократичних виборів були відновлені відносини з Європейським союзом (ЄС). У період президентства Н. Манделі особливу увагу було приділено політиці по відношенню до Зімбабве [2, с.330-332]. Це обумовлено тим, що економічна і політична криза у сусідній Зімбабве безпосередньо впливала на ПАР. Криза мала серйозні негативні економічні наслідки для ПАР – потік іммігрантів, погіршення умов для південно-африканського бізнесу, нестабільність на кордоні та інші проблеми.

Незважаючи на тиск західних держав на Преторію (столицю держави), ПАР не втрутилася у справи суверенної держави, а, використовуючи свій вплив у регіоні, виступила в якості посередника у розв'язанні кризи. Південно-Африканська республіка здійснювала гуманітарну й продовольчу підтримку населення Зімбабве.

Відносини між Російською Федерацією та Південно-Африканською республікою активізувалися після приходу до влади в 1994 р. уряду національної єдності на чолі з Нельсоном Манделою. У результаті чого були підписані угоди в галузі військово-технічного співробітництва, геології, спорту й туризму. Проте, розвиток торговельно-економічного співробітництва між Росією і ПАР, в перші роки після приходу до влади уряду чорної більшості можна вважати майже втраченим. У квітні 1999 р. Нельсон Мандела здійснив державний візит до РФ, в результаті було підписано «Декларацію про принципи дружніх відносин і партнерства» між ПАР і РФ. Н. Мандела нагородив Єльцина орденом Доброї надії I класу. У свою чергу, президент РФ нагородив його міжнародною Ленінською премією миру і російським Орденом Дружби [1, с.136-138].

Двосторонні відносини між Україною і ПАР є дружніми. У політичній галузі обидві країни дотримуються схожих або надзвичайно близьких позицій (боротьба з міжнародним тероризмом, Близькосхідне врегулювання, участь у миротворчих операціях, роль ООН у вирішенні гострих проблем сучасності та ін.). Зростає торговельний обіг. Продовжується робота по зміцненню договірно-правової бази, розвитку міжпарламентських зв'язків.

Двосторонні економічні відносини регулюються цілою низкою документів, перш за все, підписаною Міністрами закордонних справ обох країн у листопаді 1998 р. Торговельною угодою між урядом України та урядом Південно-Африканської Республіки. Ця Угода була ратифікована Верховною Радою України у березні 1999 р., а Національною Асамблеєю (парламентом) ПАР – у квітні 2001 р. У минулі роки була також підписана низка інших угод про співпрацю, зокрема про науково-технічне співробітництво між країнами, тощо.

Таким чином, головними засадами зовнішньої політики ПАР за роки президентства Нельсона Манделі були: відсутність військової загрози зовні, розвиток торгово-економічних зв'язків з іноземними державами, посилення ролі ПАР на міжнародній арені. Політичний досвід Нельсона Манделі позитивно позначився на взаємовідносинах та стосунках з керівниками інших держав, що сприяло поступовому виходу ПАР на лідируючі позиції у світі.

Отже, протягом п'яти років президентства Нельсона Манделі (1994-1999 рр.) в країні зберігалася у цілому стабільна політична обстановка, сприятлива для реалізації реформ, а також було закладено основи нового зовнішньополітичного курсу країни, який був продовжений його послідовниками.

ЛІТЕРАТУРА

1. Архангельская А. А. Внешнеполитические цели ЮАР (1994-2004 гг.). Тезисы X конференции африканистов «Безопасность Африки: внутренние и внешние аспекты». Москва: Институт Африки РАН, 2005. С. 134-156.
2. Белоколот О. Є. Відносини США-ПАР – партнерство на основі спільних інтересів. Науковий вісник. Київ: Дипломатична академія України, 2001. №5. С. 328-333.
3. Головченко В. І. Мандела Нельсон. Українська дипломатична енциклопедія: у 2-х т. Т. 2. Київ: Знання України, 2004. 812 с.
4. Григорьев Л. М. ЮАР: успехи и проблемы развития. Бюллетень о текущих тенденциях мировой экономики. Москва: Аналитический центр, 2018. №28. 20 с
5. Кручинский В. В. Политэкономия бедности: африканские «убежища» в современной ЮАР в фокусе городских исследований. Этнографическое обозрение: научный журнал. Москва: Наука, 2015. № 5. С. 83-99.
6. Нельсон Мандела. Довгий шлях до свободи / автобіографія переклад з англ. Василя Старка. Київ: Наш формат, 2015. 568с.

7. Самойлова Л. І. Розстановка внутрішньополітичних сил у Південно-Африканській Республіці напередодні перших демократичних виборів 1994 року. Зовнішня політика і дипломатія: традиції, тренди, досвід. 2016. Вип. 23. Част. 1. Серія «Історичні науки». С.78-85.
8. Ткаченко І. А. Нельсон Мандела: політичний портрет. Студентський науковий вісник Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. 2013. Вип. 33. С.139-143.
9. Соколов Г. Г. Нельсон Мандела и его роль в создании нерасового государства в ЮАР. Вестник Российского университета дружбы народов. Серия: Международные отношения. 2002. №1. С. 131-137.
10. Давидсон А. Б. Нельсон Мандела: Добрый урок современному миру. Новая и новейшая история. 2014. №3. М: Российская академия наук. С.192-204.

REFERENCES

1. Arkhangel'skaya A.A. Foreign Policy Objectives of the Republic of South Africa (1994-2004). Theses of the 10th African Conference on Security of Africa: Internal and External Aspects. Moscow: Institute of Africa, Russian Academy of Sciences, 2005. pp. 134-156.
2. Belokolos A.E. US-South Africa relations - a partnership based on common interests. Scientific Bulletin. Kyiv: Diplomatic Academy of Ukraine, 2001. n 5. Pp. 328-333.
3. Golovchenko V.I. Mandela Nelson. The Ukrainian Diplomatic Encyclopedia: in 2 volumes. 2. Kiev: Knowledge of Ukraine, 2004. 812 p.
4. Grigoriev L.M. South Africa: successes and problems of development. Bulletin on current trends of the world economy. Moscow: Analytical Center, 2018. №28. 20 sec
5. V.V. Kruchinsky, The Political Economy of Poverty: Afrikaner Refugees in Contemporary South Africa in the Focus of Urban Research. Ethnographic review: a scientific journal. Moscow: Science, 2015. № 5. P. 83-99.
6. Nelson Mandela. The Long Road to Freedom / Autobiography Translated from English. Vasily Stark. Kyiv: Our Format, 2015. 568p.
7. Samoilo L.I. The deployment of internal political forces in the Republic of South Africa on the eve of the first democratic elections in 1994. Foreign Policy and Diplomacy: Traditions, Trends, Experience. 2016. VIP. 23. Part. 1. Series "Historical Sciences". P.78-85.
8. Tkachenko I.A. Nelson Mandela: political portrait. Student Scientific Bulletin of Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatyuk. 2013. Vip. 33. P.139-143.
9. G.G. Sokolov Nelson Mandela and his role in the creation of a non-racial state in South Africa. Bulletin of the Russian University of Friendship of Peoples. Series: International Relations. 2002. №1. pp. 131-137.
10. Davidson A.B. Nelson Mandela: A good lesson in the modern world. New and recent history. 2014. №3. М: Russian Academy of Sciences. P.192-204.

УДК 327

Самотуга Інна,
студентка ННІ історії та філософії
СумДПУ імені А.С. Макаренка,
м. Суми, Україна

ПОЛІТИКА США У В'ЄТНАМІ В 60-х – НА ПОЧАТКУ 70-х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ

У статті висвітлено військовий конфлікт у В'єтнамі, встановлено причини втручання Сполучених Штатів Америки у в'єтнамський конфлікт.

Ключові слова: США, В'єтнам, міжнародна політика, Джон Кеннеді, Нго Дінх Дьєм

Самотуга І. С. Політика США во В'єтнаме в 60-х годах – в начале 70-х годов ХХ века

В статье освещен военный конфликт во Вьетнаме, установлены причины вмешательства Америки во вьетнамский конфликт.

Ключевые слова: США, Вьетнам, международная политика, Джон Кеннеди, Нго Динь Дьем.

Samotuga I. S. US policy in Vietnam in the 60s-70s of the twentieth century.

The article highlights the military conflict in Vietnam, identifies the causes of America's intervention in the Vietnam conflict.

Key words: United States, Vietnam, International Politics, John Kennedy, Ngo Dinh Deem.

Постановка проблеми. В історії В'єтнаму багато трагічних сторінок. Але найбільш драматичним виявилось ХХ століття. Багато років цій країні довелося вести жорстокі і кровопролитні бої за незалежність своєї держави. Спочатку в'єтнамський народ чинив опір японським окупантам, потім воював з французами, які намагалися відновити тут свою колоніальну владу. Французи зазнали поразки. Але їм на зміну прийшли США. Один із найдовших і найжорстокіших озброєних конфліктів за останні роки є військове втручання США у В'єтнамі.